

Slalom — svetovni pokal — Haus — Avstrija

Veronika Šarec prva

Pričakovali smo zmago. Veronika je bila druga, tretja, četrta, peta. Normalno je, da športnica s takimi uspehi tudi zmaga. Zmago je napovedovala že dalj časa, ne z izjavami, temveč z odličnim smučanjem.

Dogajanje je bilo zelo zanimivo, lahko bi rekel, da je šlo za pravo grozljivko. Padeč pred ciljem v veleslalomu, ko se ji je odpela smučka; padeč v slalomu, prav tako le nekaj metrov pred ciljno črto v Hinterstoderju; in to bi obakrat zadostovalo za stopničke.

Veliko let spremljam svetovni pokal, vendar se ne spominjam, da bi kdo, kaj šele dekle, po dveh padcih dobil tekmo z maksimalnim tveganjem v najtežjem delu drugega teka. Bravo Veronika!

To je po zmagi Grege Benedika na Jahorini, drugo prvo mesto v svetovnem pokalu na Alpi. Za nastop na tržišču je to argument, da je kvaliteta čevlja vrhunska. V svetovnem pokalu so prisotni vsi, ki kaj veljajo: Nordica, Lange, Raichle, Koflach, Dynafit, Dachstein, Dolomite, Tecnica. Obupno poskuša Salomon, ki pa s čevljem z vstopom zadaj nima nobenih možnosti. Poskuša Rossignol, ki pa z novim modelom ne more uspeti. Moral bo v nova orodja, skratka nov čevlji.

Po euforiji, ki je vladala v smučarskem svetu zadnjih nekaj let, je prišlo do streznitve. Čevlji z vstopom zadaj ne dosega

jo oprijema in stabilnosti (kot klasična zasnova).

Z Alpo, ki pa mora biti v vseh detajlih zares kvalitetno izdelana, lahko konkuriramo vsakemu čevlju tega razreda.

Kako je Šarčeva prišla k Alpini?

Prej je nosila čevlje firme Lange. Ta tovarna pa je izstopila iz našega SKI POOL-a. Zamenjala jo je Tecnica. Korektna pot bi bila, da ima tekmovalci, ki je ostal brez opremeljevalca, možnost testi-

(Nadaljevanje na 2. strani)

NAŠ KOMENTAR

Ste kdaj razmišljali, da bi kazalo na vašem delovnem področju kaj podrobno preštudirati? Ali poklicati koga na pomoč? Svetovalca v podjetju ali tudi izven njega?

Ali da problema, ki ga vidite, sami nekako ne bi zmogli? Moram povedati, da se meni to kar pogosto dogaja — in, kolikor poznam mnenja drugih, to čutijo tudi mnogi drugi.

Kaj storiti? je sedaj vprašanje.

Prvo moramo ugotoviti, če je naloga neodložljiva, ali pa bo morda narobe, če se je ne bomo lotili — nekoč kasneje. Mislim, da zares velja tisto, da je bila Alpina ustanovljena štirinajst dni prežgodaj; vedno in vse generacije malo zamujajo ...

Kaj hočem povedati? To, da odlašanja ne bi smelo več biti; če problem vidimo (zdaj ali v perspektivi), moramo takoj napraviti načrt, kako se ga bomo lotili.

Sami, s sodelavci, z zunanjimi svetovalci: pospešeno ali ob ostalem delu. S kakšnimi metodami oz. vmesnimi cilji?

Ob kakšni stimulaciji?

To so projektne naloge!

Prav zanimivo bi bilo, da bi tudi vi kakšno predlagali.

Nejko Podobnik

DOGOVARJAMO SE - DOGOVORILI SMO SE

Ob rob sklepom

Delavski svet je na svoji seji, dne 26. januarja razpravljal o inventurnem popisu za leto 1989. Komisije so ugotovile, da se razmere v tovarni vsako leto izboljšujejo in za leto 1989 niso ugotovljeni večji manjki ali viški. Poročilo je bilo potrjeno v predloženi vsebini, s tem, da se popis stanja v MPM še razčišče.

Sprejet je bil predloženi plan investicij; dodatno pa je bila odobrena zamenjava računalnika ter sredstva v višini 300.000 ameriških dolarjev (USD) in odplačilo obveznosti po IFC kreditu, v višini 300.000 USD. Plan investicij se tako potrdi do višine 2.000.000 USD.

Širša razprava je stekla v zvezi s predlogom sprememb razvida del oz. nalog. Glede na to, da se spremembe za normirana dela v proizvodnji še pripravljajo, veljajo spremembe za vse sprejete predloge s 1. 2. 1990.

Delegati so se strinjali z ustanovitvijo firme Alpina v Italiji in za vodjo firme imenovali Jožeta Bogataja.

Direktor je še na kratko obvestil delavski svet o trenutnih razmerah in poslovanju podjetja. Razmere so se precej poslabšale, saj so prilivi precej nižji kot smo načrtovali in likvidnostna situacija se slabša.

A. K.

Kakšen program in katere kandidate bo na pomladanskih volitvah podprl škofovski sindikat

Težave delavcev so osnova za delo

Sindikata se ne vključuje neposredno v volilne postopke in ne bo podrejen nobeni strani in oblasti. To pa ne pomeni, da se bomo povsem odrekli vplivu na sestavo skupščine in najbolj odgovornih nosilcev funkcij v občinski upravi. Podprli bomo tisti program in tiste kandidate, ne glede na to, katero stranko predstavljajo, ki se bodo zavzemali za gospodarsko učinkovitost in socialno uspešen razvoj.

Naš cilj je človeka vredno, materialno in duhovno bogatejše življenje. Zato bodo naše podpore na volitvah deležni programi, ki se bodo približali podobi in politiki Neodvisnih sindikatov Slovenije.

Ekonomska politika

Sindikata se zavzema za tržno donosno, moderno in v svet usmerjeno gospodarstvo, ki bo omogočilo produktivno zaposlovanje, ekonomsko varnost ljudi. Zgornja meja skupne obremenitve gospodarstva, pod katero se danes dušijo podjetja, se mora zmanjšati od sedanjih preko 60% na manj kot 50%, postopno pa je treba doseči takšno razmerje med akumulacijo in družbenimi obveznostmi, ki bo omogočilo skladen razvoj vseh delov družbe.

Na vseh ravneh odločanja in delovanja pričakujemo zavze-manje za čvrst pravni sistem, brez pretiranega normativizma, za stabilno zakonodajo, red in svobodni pretok blaga ter uporabne informacije o poslovnih rezultatih. Ustavno določilo o ekonomski samostojnosti Slovenije naj se udeleženi v odgovornosti za lastni razvoj, za čiste račune, brez odkritega in prikritega preliivanja dohodka.

Na osnovi prostorskih možnosti, ekoloških omejitev, kadrovskega zaledja in tradicij naj se izdela projekt dolgoročnega razvoja gospodarstva v občini.

Socialna politika

Socialna varnost vidimo v enakopravnih možnostih za delo, izobraževanje, v ekonomski plači in v zagotovitvi socialnih programov za odvečne delavce (za tiste, ki zaradi stečaja podjetja ostanejo brez dela, in za iskalce prve zaposlitve). Temejnna skrb snovalcev ekonomske politike v občini mora biti usmerjena v iskanje novih perspektivnih programov, v sodelovanje s podjetji pri ustanavljanju majhnih proizvodnih enot in s tem v pridobivanju novih delovnih mest. Zavod za družbeni razvoj naj postane kvaliteten servis gospodarstva, občinska uprava pa mora biti kadrovska in organizacijsko sposobna dati strokovno pomoč občanom.

Stanovanjska gradnja

Zastoj v stanovanjski gradnji, problematika prostora in zaostreni kreditni odnosi onemogočajo reševanje stanovanjskega vprašanja zlasti mladim družinam. To je ena od bistvenih podlag socialne varnosti delavcev, zato pričakujemo prenovno stanovanjskega gospodarstva na ekonomski stanarini, boljši izkoriščenosti in vzdrževanju obstoječega stanovanjskega fonda, drugačnih posojilnih pogojev, spremembi najemniških odnosov v zakonodaji in odgovornemu odnosu občinske uprave do urejanja prostora, da se ne ponovi primer propadlega projekta zazidalnega načrta Kamnitnik.

Gostinstvo in turizem

Z razvojem ekološko čiste proizvodnje in z odpravo umazane tehnologije ima škofovška občina pogoje za razvoj turizma in gostinstva. Od nosilcev teh dejavnosti in od nosilcev občinske razvojne politike pričakujemo ožvitev te gospodarske panoge. Zavzemamo pa se tudi za odpiranje občinskega prostora vsem, ki imajo ekonomski interes in želijo na tem področju vlagati.

Kulturna dediščina

Škofja Loka je eno najstarejših slovenskih mest, z ohranjenim starim mestnim jedrom. Kulturna dediščina take razsežnosti zahteva posebno skrb, odnos in specifično obravnavo poleg zajetne materialne osnove. Ob revitalizaciji mestnega jedra mora prevladati spoznanje, da starega mesta ne ohranjajo le obnovljene strehe in fasade, pač pa predvsem ljudje, ki tu delajo in živijo. Stanovanja v tem delu Škofje Loke naj bodo namenjena tistim, ki cenijo tisočletno dediščino in so pripravljeni z njo živeti.

Zdravo in humano življenje

K zdravemu in humanemu življenju, ki ga želimo ustvariti z razvijanjem in vzpostavljanjem ravnovesja med naravnim okoljem in ljudmi, z zagotavljanjem ugodnih življenjskih in delovnih razmer brez zdravju škodljivih vplivov, spada tudi možnost rekreacije, sprostitve in kvalitetne izrabe dopusta. Zato se zavzemamo v občini za odgovornejši odnos in več zavze-manja za razvoj delavskega turizma, katerega osnovo imamo v obstoječih kapacitetah v Portorožu in Strunjanu. V tržnih pogojih gospodarjenja bo vse manj posluha za razvoj družbenega standarda v

podjetjih in bo tem bolj pomembna skrb za načrtni, racionalni razvoj kapacitet delavskega turizma.

Sindikata v ožjem strokovnem in tudi širšem članskem smislu bo kritično spremljal izvajanje programov in terjal od nosilcev oblasti polno odgovornost. V skladu z volilno zakonodajo bo organiziral odpoklic delegata, če ne bo uresničeval obljubljenih programskih ciljev.

Sandi BARTOL

In še pripis: Prav gotovo so usmeritve škofovškega sindikata pametne, čeprav so bolj resolucijske. Morda bi kazalo priti na plan s konkretnimi zahtevami na posameznih področjih, pri čemer bi morali začeti s čisto konkretnimi težavami delavcev. Čeprav kolektivne pogodbe še ne bo, so težave ljudi že tu ...

Uredništvo

SINDIKAT Z DELAVCI

Sindikata podjetja se zavzema za uresničitev materialnega in socialnega položaja delavcev; predvsem:

- se bori za višje plače
- zagotovitev višjega družbenega standarda, delovne pogoje, stanovanjske potrebe, zdravstveno varstvo, prehrana med delom, letovanja
- zahteva od poslovnega organa podatke in informacije v zvezi s poslovanjem
- ščiti pravice delavcev
- zahteva nadomestilo delavcem, ki so izgubili zaposlitev
- sprejema vse pobude s strani delavcev, ki bi lahko izboljšali interese delavcev
- organizira in vodi staveke.

Veronika Šarec prva

(Nadaljevanje s 1. strani)
rati vse znamke, ki so v POOL-u - Alpina, San Marco in Dynafit. To se ni zgodilo. V časovni stiski sta Šarčeva in Pušnikova začeli smučati s Tecnico. Toda Šarčeva s čevlji ni bila zadovoljna.

Vodja tekmovalne službe Janez Šmitek

Hotela je preizkusiti Alpino in to se je tudi zgodilo. Z Alpo smuča uspešnejše in vsi poskusi, da bi jo pregovorili za Tecnico so se izjalovili. Medtem so Italijani razvili nov čevelj, ki pa ima podobne pomanjkljivosti kot stari (prevelik volumen, neutrezen fleks) in v konkurenci z Alpo, v strmini in na ledu, nimajo možnosti.

Veroniki čestitamo in ji želimo čimveč uspehov tudi v bodoče, tako na športnem področju, kot pri študiju.

Janez ŠMITEK

KAKO USTVARJAMO

V Gorenji vasi večje povpraševanje

Pred leti je kolektiv Alpine začel kar nekako usihati; mladi so iskali drugo, atraktivnejše ali donosnejše delo. Sedaj pa kaže, da so se razmere spremenile, saj se kandidati za zaposlitev sedaj kar pogosto oglašajo.

Morda na to vplivajo slabše možnosti za zaposlitev, morda boljši zaslužek ali kaj drugega.

kakšnih večjih težav nima. Stroje imamo dobre, tudi vzdrževanje je solidno.

Tako sedaj, za razliko od prejšnjih let, ko smo v Alpini razmišljali o preživetju, že razmišljamo tudi s pogledom v prihodnost. S tem v zvezi bi rekel naslednje. Če pogledamo v naš obrat, ugotovimo, da bi še lahko zaposlili kakih dvajset delavcev. Toda to je premalo; v prihodnjih petih letih bo praktično odšla v pokoj vodilna struktura in treba bo poskrbeti za nadomestitev.

Vemo pa, da je za pridobitev dovolj usposobljenega kadra potrebno vsaj deset let. Zato bi predlagal, da bi strokovna služba takoj poskrbela za študij nekaj ljudi; če ne bo oddelka tehnične šole v Žireh, pa v Kranju.

Prav tako bo treba nadaljevati z usposabljanjem delavcev za neposredno proizvodnjo. Še več; vemo, da bo kmalu začela prodirati nova, računalniško podprta tehnologija, za kar bodo potrebna še nova znanja.

Tega se moramo pravočasno zavedati.

Rekel bi še tole: perspektivo Alpine v Gorenji vasi zaenkrat vidim v nadaljevanju proizvodnje na dveh izmenah, z okoli dvajset dodatno zaposlenimi delavci. Če pa bi se odprla možnost za gradnjo obrata, na zemljišču, ki ga že imamo, bi lahko zaposlili še več ljudi in to na eni izmeni, z možnostjo prehoda

Kar dobra kakovost je sedaj, pravi Helena Hren

na evropski delovni čas« je še povedal Gregor Pustavrh.

Delavke in delavci, s katerimi smo govorili, so potrdili mnenja svojega vodje. Ob tem se pojavljajo dileme gle-

de novih odnosov s prehodom na pravo podjetniško delovanje. Prav gotovo se bodo morali v prihodnjih letih izkristalizirati prava razmerja sodelovanja na relaciji lastniki (družba, država, zasebniki) — managerji — delavci.

Tu je še posebej pomembna vloga sindikata, ki naj bi zares postal neodvisen in na podlagi kolektivnih pogodb pravi zastopnik interesov delavcev, je razmišljaj predsednik sindikata Drago Pavkovič.

Tisto, kar je vsem skupno, pa je prav gotovo dobiček, perspektiva podjetja in dobre plače.

Nejko Podobnik

Vodja obrata Gorenja vas Gregor Pustavrh

O razmerah v obratu smo se pogovarjali z vodjem obrata Gregorjem Pustavrhom, ki je med drugim povedal:

»Moram reči, da delo teče kar dobro; trenutno zaključujemo proizvodnjo gornjih delov sandal za ASPO. Poleg tega izdelujemo gornje dele za salonke za izvoz v Sovjetsko zvezo. Lahko ocenim, da delo dobro poteka, na kar vpliva pravočasna oskrba in priprava proizvodnje. Tako

Delo teče dobro, pravijo v Gorenji vasi

Inovacije

Kakovost je zastonj

GGP Delo — Gospodarski vestnik je izdalo zanimivo knjigo Philipa B. Crosbyja KAKOVOST JE ZASTONJ.

Razsvetljenje

Sovražim že stalno govorjenje o odnosih, vendar so odnosi pravo bistvo stvari. Tisto, kar v vojski loči najboljšo četo od najslabše, ni oprema ali lokacija. Gre za odnos.

Skrivnost nastajanja negativnih in pozitivnih odnosov se mi še vedno izmika, kot se izmika tudi drugim. Toda včasih se vse skupaj lepo zloži in to je čudovit pogled. Nekaj takega se dogaja v razsvetljenju.

Ko se poslovno vodstvo premakne v razsvetljenje, je prva stvar, ki jo opazite, sprostitev napetosti. Nenadoma stečejo kumonikacije in opravičevanja je manj. To je predvsem posledica tega, da so sami sebi priznali — na glas in z ukrepi da se morajo izboljšati. To je pojav neke vrste industrijskega »preporoda«.

S formalno ustanovitvijo delovne skupine za izboljšanje kakovosti, kjer so predstavniki vsakega oddelka, razsvetljenje nedvoumno izjavlja, da je vsakdo vključen. Nobeno delo ni izpostavljeno, na nobeno se ne kaže s prstom. »Vsi skupaj smo na istem«. Kakšne čarobne besede. Vsi delajo družno in za zaščito svojega oddelka ni potrebno spletkariti in rovariti. Zato je napredek hiter in takojšen.

Program za izboljšanje kakovosti v štirinajstih fazah ima lepo lastnost, da omogoča takojšnje izboljšanje, saj je problemom posvečena takojšnja pozornost. V delovni skupini za kakovost to ustvarja navdušenje, ki se prenaša na druge. Seveda začnejo zaposleni v podjetju takoj spremljati dogajanje, da bi ugotovili, če gre zares za pravo prizadevanje ali le za kakšno hitro »motivacijsko« zadevo.

Razumevanje

Sestavni del razsvetljenja je priznanje, da ne moreš in ne smeš zavajati ljudi. To zveni tako preprosto kot le kaj, vendar številni ne verjamejo.

Na stereotipen način si predstavljajo »delavca« in mislijo, da so delavci popolnoma vodljivi. Toda delavci so osebnosti in vedo, kdaj jih kdo vleče za nos.

V tem času mora najvišje poslovno vodstvo bolj kot kdajkoli doslej zagotoviti podporo vodenju kakovosti. Strokovna delovna skupina za kakovost trdo dela, da bi izobrazila druge vodstvene delavce na vseh ravneh. To ni lahek proces. Samo to, da so glavni direktor in vodje služb sprejeli novo vero, še ne pomeni, da so jo tudi vsi drugi. Prav na sredini tega dogajanja vedno hkrati gnezdijo načini obnašanja.

(se nadaljuje)

KAKO USTVARJAMO

Nekaj čevljev, ki smo jih izdelovali

ART. 4708 Moški polčevlj, izdelan iz mehkega govejega boksa in z direktnim nabrizganim poliuretanskim podplatom. To skupino obutev izdelujemo že več sezon za zahodno tržišče.

4708
1715

ART. 9902 Sandala izdelana iz ševro usnja z anatomsko oblikovanim notranjkom. Ta model smo izdelali prav tako za zahodni izvoz.

ART. 8566 Model ženskega nizkega čevlja iz junečjega boksa, z gumi podplatom, ki omogoča zanesljivo in udobno hojo. Ta model smo v večjih serijah izdelovali za Sovjetsko zvezo in reek-sport.

Vladimir Pivk

ART. 8638 Modni ženski nizki čevlj s praktično peto, izdelan iz mehkega ševro usnja. Izdelan je v dveh barvnih variantah, črna in v temno rjavi barvi. Ta model smo izdelali za zahodni izvoz in domači trg.

8638 5420
ANNE

Ob novem traku v Šentjoštu

V Šentjoštu na novem proizvodnem traku

22. januarja so v Šentjoštu začeli delati na novem traku, na katerem naj bi na eni izmeni izdelali 300-400 parov gornjih delov dnevno. Trak financira poslovni partner iz Italije Effegi.

To je bila vest, ki me je spodbudila, da obiščem ta obrat, ki je bil kar nekaj let na meji - bo - ne bo - bo.

Kaže, da je sedaj konec dvomov.

Z enoletno pogodbo med Alpino in Effegijem je v ta obrat prišla nova spodbuda. Kot trdijo strokovnjaki, je moč na tem tehnološko-transportnem traku izdelati več parov gornjih delov dnevno. In če se bi naredilo več, se bo več tudi zaslužilo. Toda stvari niso enostavne. Najprej zato, ker so hkrati začeli delati bolj zahtevne gornje dele za modno obutev, ob tem pa je kolektiv mlad, brez izkušenj, še celo teoretičnega strokovnega znanja imajo premalo, saj so le red-

ki primerno izobraženi za to delo.

Drugo in najvažnejše pa je odvisno od organizatorjev; najtežja naloga je namreč, kako uskladiti proizvodne zmogljivosti z različnimi dolžinami delovnih operacij, da bi proizvodnja tekla v enakomernem ritmu in nepretrgoma.

Kot pravi vodja obrata Šentjošt-Rovte Vinko Podobnik, bo treba kar kakšne pol leta, da bo na eni strani vse usklajeno, na drugi strani pa, da se bodo privadili tudi delavci.

Ta čas bo potrebno veliko potrpljenja vseh, saj produktivnost ne bo mogla biti taka kot bo v končni fazi. Do tedaj nameravajo delavce z doplačili spodbuditi, da ne bodo popustili, saj je v praksi dokazano (tudi v naši montaži), da je tak pristop dela na industrijskem traku bolj učinkovit.

Nejko Podobnik

mi vam vi nam

Spet je tu nekaj trditev in izzivov. Upamo, da se boste oglasili z vašimi mnenji.

Organiziranost

Prav nič ne pomaga visoko profesionalno organizacijsko znanje in metode, če pozabljam, da je uspeh odvisen od tega, kako bom pri moji mizi ali stroju opravil svoje delo.

Organiziranost

Sodelovanje v delovni skupini človeku ni prirodno, ampak se ga priučiti. Poleg znanja je najpomembnejše, da ste zaupanja vredni.

Kadri

Pomoč pri napredovanju v stroki potrebuje vsak; tudi že izkušen delavec in ne samo začetnik. Na to pozabljam.

Kadri

Ste že naredili seznam znanj, ki bi jih potrebovali pri delu, pa jih nimate? Veste to za svoje sodelavce?

Denar

Minulo delo bi lahko pretvorili v delnice, pravijo nekateri; drugim se zdi to nesmotrno, češ, da je treba lastnino plačati...

Denar

Bi kupili delnice v lastnem podjetju in zakaj? (da, ne)

Uredništvo

Bo obrat v Gorenji vasi kdaj še večji?

Oblikovanje — izziv devetdesetih let

Glede na trende naše moderne gospodarske družbe, ki že postaja postindustrijska, lahko govorimo o treh glavnih jezicima, ki jih uporabljamo v vsakdanjem življenju.

To so jezik tehnologije, jezik marketinga in jezik umetnosti. Njihova uporaba je doprinesla ogromne in spoštovanja vredne rezultate. Kako pa bo v prihodnje?

Uporaba samo enega jezika ne more več zadostovati. Tudi, če te jezike uporabljamo izolirano, da vsak zase ločeno stremijo za dobro človeštva, so rezultati pogosto enostranski.

Različne značilnosti, ki jih oblikujejo določeni jeziki, se kažejo na različne načine. Inženir govori le o funkciji, strokovnjak za marketing o prodaji in dobičku, umetnik pa govori o dajanju obliki in o duhovnih vrednotah objekta.

Te pa lahko pomensko prenesemo v glasbo, književnost, gledališče, slikarstvo, arhitekturo, itd.

Kreativno delo daje obliko, ne glede na to, kaj vključuje. Oblike imajo pomen, razložijo kdo jih je ustvaril in zakaj. Oblike govorijo samo en globalno razumljen jezik.

Ker so oblikovalci tudi dajalci oblike, je njihovo mesto nekje v sredini, ozirajo se v vse smeri, sočasno se poskušajo pogovarjati z inženirjem in s strokovnjakom za marketing, pri tem pa bi radi uskladili potrebe prodajalcev in potrebe uporabnikov. Da bi ustvarili kompleksen izdelek, se morajo s konkretnimi in duševnimi pričakovanji posameznika, družbe in okolja.

Oblikovalci današnjega časa se morajo hitro učiti drugih jezikov, morajo jih razumeti in se uspešno sporazumevati.

Prednost vidim v tem, da je današnje oblikovanje razumelo sporočilo za naslednje desetletje: ustvariti mora jezik oblik, ki

bo sredstvo sporazumevanja v novi pluralistični, kreativni domiselni in barviti družbi. Biti aktiven tu, pomeni resno in odgovorno lotevanje vloge oblikovanja.

Mislím, da še noben drug poklic ne more uporabljati takega jezika, kot prav oblikovanje. Oblikovanje ima možnost povezovanja vseh treh jezikov v en sam jezik, ki daje obliko. Na to smo v iskanju uporabe, vzgoje in reklame čakali sto let.

Tu leži pomen oblikovanja na prelomu desetletja. Tu je možnost, da z oblikovanjem odločilno prispevamo k razvoju sveta.

Saša J. Mächtigt

Dvadeset godina Alpine u Slavonskom Brodu II

Prije dvadeset godina, odnosno 1969. godine u novembru mjesecu, otvorena je i druga prodavaonica Alpine u Slavonskom brodu. Te godine u istoj zgradi otvara se još pet prodavaonica obuće, dok danas u gradu postoji 22 prodavaonica, na pedeset hiljada stanovnika.

Prodavaonica »Alpina« II nalazi se u glavnoj ulici, koju nazivaju »Cipelarski trg«, gdje se nalazi 12 prodavaonica obuće. Konkurencija za Slavonski Brod je velika, međutim mi od svog otvaranja pa do jubileja smo poslovali zadovoljavajuće, te se nalazimo na 36. mjestu, sa ukupnim prometom din 8.477.595, sa prodanom pari 15.525.

Kadrovskih promjena je bilo, dolazili i odlazili su prodavači, ali tri prodavača ostaju, gdje im se pridružuje i poslovoda prelaskom iz prodavaonice I i to 1974. godine.

Prodavaonica od svog otvaranja nije imala adaptaciju do malih popravaka, a želja nam je da do adaptacije dođe narednih godina.

Svjesni situacije na tržištu, zalaganjem i suradnjom sa centralom nastojat ćemo da i u buduću ostvarujemo postavljene planove za našu prodavaonicu.

Prodavači iz prodavaonice »Alpina« Slavonski Brod II vas sve pozdravljaju: Anka Aladrović, Ljerka Bašić, Manja Jančević i poslovoda Marija Saša.

Iz prikojevalnice v Gorenji vasi

Dvadeset godina prodavaonice Alpine — Bjelovar I

Novembra 1969. godine bjelovarsko tržište postaje bogatije za jednu prodavaonicu, sa velikim izborom obuće što je tada u Bjelovaru upravo nedostajalo. Bila je to »ALPINA«. Smještena u staroj zgradi ali na dobroj lokaciji, gdje se nalazi i danas poslije dvadesetogodišnjeg uspješnog rada.

Od samog početka u prodavaonici su bile zaposlene dvije osobe, a ubrzo se pokazala potreba za još jednom, koliko ih i sada radi. Uvjeti rada bili su poprilično loši, počevši od samog prodajnog prostora, izloga i priručnog skladišta, vezanog za prodajni prostor.

Iz godine u godinu otvarale su se i druge prodavaonice. S obzirom na ostvarenje i prebačaj postavljenih parovnih i finansijskih planova, počelo se razmišljati o mogućnosti kupovine novog lokala u Bjelovaru. To je ostvareno i 1981. godine, otvorena je još jedna prodavaonica u Bjelovaru.

S obzirom na dosta dobre rezultate jedne i druge prodavaonice, zadržana je i postojeća prodavaonica, koja je 1982. godine bila adaptirana, koliko su uvjeti i mogućnosti dozvoljavale. Tom prilikom unutrašnjost prodajnog prostora dobiva bolji izgled a riješen je i problem grijanja, koji nam je zadavao mnogo problema.

U posljednje vrijeme ne samo u našoj prodavaonici i u našem gradu, nego i širom naše zemlje došlo je do pada kupovne moći, tako da je bilo veoma teško ostvariti postavljene planove, a naročito parovne.

Zaposleni u našoj prodavaonici smo optimisti, i smatramo, da uz sposobnosti naše centrale i maksimalan trud, zalaganje i voljom za rad nas zaposlenih u prodavaonici svi rezultati su na putu ka boljem sutra.

Jubilarnu godišnjicu proslavili smo u prisutnosti kolegica iz prodavaonice br. II i predstavnika naše centrale.

Cjelokupnom kolektivu »ALPINE« mnogo poslovnih uspjeha želi kolektiv prodavaonice »ALPINA« Bjelovar I — Mirjana Draksler, Vera Gojević i Zlata Šiprak.

Če je dobra organizacija tudi delo teče

na teme **DELJEN DELOVNI ČAS, DA ALI NE.** V razgovoru so sodelovali: **Romana TAVČAR, Nataša DEMŠAR, Dragan GLIGOREVIĆ, Marija BUH in Mišo ČEPLAK.** Razgovor je vodil Neško **PODOBNIK,** zapiske je uredila Anuška **KAVČIČ.**

Nataša Demšar, Marija Buh in Mišo Čeplak

Delo-življenje:

Kakšne prednosti ali slabosti vidite, če bi tak delovni čas uvedli v Alpini? (produktivnost, škart, poškodbe, večji interes, itd.)

Romana TAVČAR:

Prvi pogoj, da bi lahko uvajali tak delovni čas, je vsekakor višji standard vseh zaposlenih. Nadalje bo treba ustrezno organizirati prehrano in poskrbeti za otroke. Prilagoditi bi se morala tako šola, kakor tudi vrtec. Vemo, da se bomo s tem morali soočiti in pripraviti pogoje za to; prav gotovo pa bo treba prej urediti mnogo vprašanj, ki so s tem neolčljivo povezana. Dogovarjati se bo treba najmanj v okviru celotnega kraja, če že ne kar v celotni Sloveniji.

Z vidika Alpine in produktivnosti lahko rečem, da se bo leta zagotovo povečala. Vemo, da je produktivnost lahko višja, če je čas dela krajši in da je delo organizirano v času, (kot je ugotovljeno), ki je najbolj primeren za dosego najboljših rezultatov.

Glede proizvodnje mislim, da bistvenih ovir pri tem ne bi bilo, vsekakor pa za dvoizmensko delo ne pride v poštev.

Prav tako pa bi morale delovni čas prilagoditi tudi vse druge ustanove, trgovine, banke...

Vsekakor bi bilo za nas, ki imamo nekoliko starejše otroke, to lažje sprejemljivo, kot pa za tiste, ki šele začnajo ustvarjati dom in družino.

Dragan GLIGOREVIĆ:

Kar zadeva proizvodnjo, menim, da ne bi tekla tako, kot sedaj. Največji problem vidim, na primer, pri odmoru za kosilo (1 ura), kar je za kosilo za tiste, ki ne jedo v tovarni, premalo. Po drugi strani pa je ta čas predolg in obstaja nevarnost, da bodo ljudje hodili ven na pijačo, ali pa jo celo nosili v tovarno. Od takega delavca potem v popoldanskih urah ne moremo pričakovati, da bo dobro delal.

Vse to bi slabo vplivalo na proizvodnjo. Prehrana v tovarni pa bi morala biti primerna za vse in hkrati tudi regresirana.

Menim, da bo na ta način prišlo do tega, da se bodo morali ljudje, ki zdaj v popoldanskem času opravljajo še druge dejavnosti, odločiti, ali bodo delali v tovarni ali pa kaj drugega. Na eni strani je torej to dobro za podjetje, na drugi strani pa obstaja nevarnost, da bomo na ta način izgubili nekatere najboljše in najvestnejše delavce.

Marija BUH:

Tudi jaz menim, da bi se produktivnost povečala, če bi se delovni čas bolj prilagodil bioritmu. Po drugi strani pa bo verjetno to povzročilo precej nezadovoljstva med ljudmi, če bodo morali biti v tovarni takorekoč ves dan. Problem je, na primer, tudi poletna vročina v tovarni.

Za vse delavce, ki sodelujejo z zunanjim svetom bi bilo to zagotovo bolje in bi omogočalo boljše sodelovanje. Odpadla bi tudi kakšna nadura.

Za delo z bankami in carinami pa zdaj še nimamo nobenih težav, ker tudi oni še delajo v istem delovnem času kot mi. Če pa bi tudi oni prešli na to, bi se morali mi prilagoditi.

Če na zadevo pogledam še s svoje družinske plati, lahko rečem, da bi to pomenilo zame pravo katastrofo. Najprej je tu problem prevoza, ker sem precej oddaljena, imam tudi tri majhne otroke... Omenila bi še, da bi to povzročilo propadanje manjših kmetij, saj so polkmetje sedaj še lahko hodili na delo, v prostem času pa delali na kmetiji in si s tem nekoliko izboljšali življenjske pogoje. Niso pa to kmetije, od katerih bi lahko živeli in bi prinašale kakšen pomembnejši dohodek.

Če bi uvedli deljen delovni čas, bi skoraj zagotovo morala ostati doma, ker druge rešitve za sedaj ne vidim.

Nataša DEMŠAR:

Glede tega se je že precej govorilo in če gledam to z očmi sindikata, lahko rečem le to, da je trenutno možno edino to, da se ura začetka dela premakne nekoliko naprej, saj vemo, da je prezgodnja ura neustrezna za delo. Sem pa proti temu, kar se pri nas dogaja, da radi gremo iz ene skrajnosti v drugo. Zelo radi prehitavamo nekaj, za kar si še nismo ustvarili pogojev. Ne moremo se iti Evrope, če smo pri nas še daleč od tega, da bi se lahko z njimi primerjali. Sploh se mi ne zdi smiselno govoriti o tem, da bi prešli na tak delovni čas, dokler ne rešimo vseh ostalih stvari, ki so s tem povezane. Poleg tega tudi nimamo materialne osnove, da bi so to pri nas lahko privoščili. To bi namreč za ljudi pomenilo ogromno dodatnih stroškov in imeti bi morali precej višje osebne dohodke, da bi to zmogli. Te pogoje pa bomo morali najprej sami ustvariti. Zato je uvajanje takega delovnega časa, z vidika socialnih razmer naših delavcev, trenutno nemogoče.

Sindikata sicer o tem še ni razpravljaj, vendar menim, da bi bil sklep sindikata zagotovo takšen, da je treba vse že omenjene stvari prej urediti in hkrati ugotoviti, če je materialno stanje večine delavcev na takšni ravni, da bi v to šli, in hkrati zagotoviti, da ne bi s tem človek naredil še manj.

Proizvodnja je vezana tudi na delovno okolje, za katerega lahko pri nas, če omenim samo šivalnico, rečemo, da je neprimeren in da so delovni pogoji neustrezni. Delo poleti, v popoldanski vročini zagotovo zmanjšuje produktivnost.

Ob vsem tem je tu tudi moralno vprašanje družine, ki bi na ta način ne imela več možnosti dovolj dobro vzgajati in skrbeti za otroke.

Po mojem mnenju in tudi po mnenju večine ljudi, lahko rečem, da bi bil najbolj ustrezen delovni čas od 7. do 15. ure, s polurno malico. Edino ta čas bi bil za naše trenutne razmere sprejemljiv.

Romana TAVČAR:

Menim, da bi morali trajno rešiti le en problem, pa bi bili vsi ostali dohodi. To je dovolj visok osebni dohodek enega zaposlenega, ki bi skrbel za družino, skratka, da bi bile matere z več otroki lahko doma in da bi bilo to tudi družbeno priznano.

Marija BUH:

Koristno bi bilo, ko bi se ženska lahko odločila ali za službo ali za otroke in družino in da bi pri tem nobena ne bila prikrajšana.

Mišo ČEPLAK:

Res se o tem že precej govori, nekatere tovarne so to že začele

uvajati. Mi se zavedamo, da bo čas prinesel tudi to, ker so prednosti očitno nesporne. Jasno pa je, da imajo drugod po Evropi drugačne razmere, število zaposlenih žensk je nizko in šele, če so urejene razmere doma, se lahko posvetiš delu tako kot je treba.

Pređen se bomo v Alpini lotili tega, bomo morali dobro pregledati vse strani (prednosti in slabosti tega delovnega časa). Zavedamo se, da vsega predhodno ne bo možno urediti in da se bomo srečali z marsikakšnim problemom.

Zaenkrat razmišljamo le o tem, da bi marca, ko se prestavi ura, pričeli z delom ob 7. uri in delali do 15. ure. To naj bi veljalo za vse, tudi za proizvodne oddelke. V jesenskem času, ko se ura ponovno prestavi, bomo videli, kakšne bodo možnosti za uvedbo deljenega delovnega časa. Za dvoizmensko delo pa tak delovni čas seveda ne pride v poštev.

Najprej se bomo o tem na skupnem sestanku pomenili v kraju in izdelali predlog, ki bo upošteval vse težave, ki bi ob tem nastale in nakazali tudi rešitve.

Vsekakor bi s tem najprej lahko začeli v dosedanjih skupnih službah, oz. tiste strokovne službe, ki za proizvodnjo neposredno delajo. Nesporno je, da bi bil učinek dela v komerciali večji, zaradi boljše povezanosti s svetom. Prav tako bi bilo koristno, ko bi bil, na primer, tehnolog »pri roki« tudi na popoldanski izmeni. Servisne službe bodo ljudem na razpolago tudi v njihovem prostem času, ipd...

Delo-življenje:

Torej, prilagoditi se bo treba v okviru celotnega kraja in lahko rečemo, da o tem v šoli in vrtcu tudi že razmišljajo.

Nataša DEMŠAR:

Še vedno pa obstaja problem šolske mladine, ki se vozijo v šolo iz kraja, ki že zdaj nimajo ustrezne hrane.

Mišo ČEPLAK:

Najlažje bi v to šli sistemsko, to pomeni, da bi na to prešla celotna republika in da bi rešili vse spremljajoče probleme, ki so s tem povezani.

Ker bo družina tako še manj skupaj, bi morali doseči, da bi v tistem času, ki bi družini ostal na razpolago, res bili skupaj in neobremenjeni. Vsekakor bi morali zagotoviti tudi proste sobote, s tem da bi manjkajoče ure doprinesli že med tednom. Mogoče bo zakon prinesel tudi kakšne možnosti skrajševanja delovnega časa, kar pa hkrati pomeni tudi to, da bo treba v krajšem času več narediti.

Ko bomo to uvajali, bomo zanesljivo morali misliti tudi na to, da zagotovimo višje osebne do-

Deljen delovni čas, da ali ne

Romana Tavčar in Dragan Gligorević

hodke, oziroma vsaj pokrijemo tiste stroške, ki bi jih družina na ta račun imela.

Ustrezno bo treba organizirati tudi prevoze in vse ostalo, kar je s tem povezano. To bo pomenilo tudi, da bodo trgovine morale preiti na deljen delovni čas.

Naš cilj je, da bi ljudje 8 ur delali, vse ostale stvari pa urejali izven delovnega časa, kar bo s celotnim pristopom treba urediti.

Dodatna možnost za zaposlitev ljudi je oživiljanje servisnih dejavnosti in obrti; delavci pa bi

morali zaslužiti toliko, da bi te usluge lahko koristili in plačali.

Nataša DEMŠAR:

Če bi v Alpini prešli na deljen delovni čas je treba takoj prilagoditi vse v kraju, urediti vse kar se da v okviru tovarne (prehrana) in kot bistveni pogoj za to je vsekakor osebni dohodek, oziroma višji standard vseh zaposlenih. To stališče bo zagovarjal sindikat. Če ti pogoji ne bodo izpolnjeni, potem tudi tega ne bo možno izpeljati.

Mišo ČEPLAK:

Ne glede na delovni čas, bo treba misliti tudi na druge organizacijske oblike, npr. delo na domu, zaposlitev invalidov... Kar zadeva kadrovske selekcije, bo morala biti sama po sebi in ni povezana z delovnim časom. Tudi nagrajevanje bo odvisno predvsem od uspešnosti vsakega delavca.

Nataša DEMŠAR:

Če ima podjetje interes, da se preide na drugačen delovni čas, mora vse to upoštevati, sindikat pa bo zastopal delavce in skrbel za to, da se bo to izpeljalo. Vse to bodo morale vsebovati tudi kolektivne pogodbe in če pogoji ne bodo izpolnjeni, tudi od delavcev ne moremo pričakovati soglasja.

ZAKLJUČEK:

Gre torej za pripravljajno fazo, v kateri bo družba (republika) kot celota morala razmišljati o sistemskih rešitvah, da bi bila ustvarjalnost družbe čim višja, hkrati pa spodbudnejša tudi prebivalstvena politika. Drugi sklop vprašanj lahko z dogovori rešujemo v podjetju oz. v dogovoru z drugimi v kraju: uskladitev delovnega časa podjetij, prilagoditev razmer v šoli, vrtcu, ureditev prehrane za vse člane družine, koordinacija prevozov... Prav gotovo pa bodo te priprave morale biti dovolj načrtne.

Tretji sklop za zadeve odločitve posameznikov oz. družine, ki se bo s svojim delom in življenjem temu morala prilagoditi. Tudi to niso enostavna vprašanja in jih je možno zadovoljivo rešiti le ob ustreznih družbenih razmerah in pravih ukrepih in spodbudah (zasebno podjetništvo, kmetijska politika, prebivalstvena politika, itd.).

Uspela akcija Prijatelj Alpine

Zrebanje anketnih lističev akcije Prijatelj Alpine je bilo 16. januarja. Prispelo je preko 22.000 izpolnjenih anket. Največ je prispelo iz prodajalnic Osijek 1, Kranj, Ljubljana I, Celje, Rijeka, Sarajevo I, najmanj pa iz Zenice, Beograda, Kragujevca, Čakovca in Subotice.

Naši kupci nad izdelki iz Alpine niso bili preveč kritični in je povprečna ocena za obliko, kakovost in udobnost dokaj visoka (4,5) le s ceno so bili manj zadovoljni (ocena 3,7).

Vprašanje je, če je rezultat realen, ker nam nekatere druge raziskave ne kažejo tako dobre slike. Vsekakor pa je ocena kupcev o naših izdelkih ugodna.

Tudi s postrežbo so kupci dokaj zadovoljni. Zanimivo je, da so bili najbolj kritični prav kupci v Sloveniji. Očitno je, da so leti navajeni na odlično postrežbo v tujini, kar mi nikakor ne dosegamo.

Najslabše je ocenjena izbira v naših lokalih (4,2); urejenost lokala je ocenjena s 4,4, urejenost osebja s 4,6 in postrežba s 4,7.

Najslabše so bile ocenjene prodajalne Trbovlje, Novo mesto, Nova Gorica in Celje, najboljše pa prodajalne Osijek 1, Sarajevo 3, Našice. Poleg tega so bili kupci s postrežbo najbolj zadovoljni v Zrenjaninu, Mežici, Titovem, Velenju in Metliki, dokaj slabo pa je ocenjena postrežba v prodajalni Zagreb I.

Kakor sem že omenil, vseh podatkov ne moremo vzeti kot popolnoma ustrezne, toda nekaj splošnih ugotovitev lahko povzamemo. Kupci so pri nas najmanj zadovoljni s ceno, nato z izbiro v naših prodajalnicah in urejenostjo lokalov.

Aleš DOLENC

Nekateri kupci so na anketne lističe napisali tudi nekaj pripomb

Vaš kupac sam 35 godina. Takšno postrežbo v svojem življenju nisem doživel (resnično). Spomnili bi vas le na obutev za močno nogo. Imate nemogoče »kriminalno-kriminalistične« reklame. Puno pozdrava — pripis: Znam gde će završiti ova karti-

ca! Trebaju popravljati zube. Neobrijan blagajnik. Čudi me, da u vašim prodavnicama nema i ostale sitne kožne galanterije. Kupujem samo vaše čevlje, ker so najbolje in vse je resnično v najlepšem redu. Premajhna izbira velikih števil (12 1/2; 13).

Postrežba je podobna kot nezazeleni obisk! Razen cene, ki je visoka, je vse v redu, zato že 25 let nabavljam pri vas čevlje. Prosim več modelov za starejše in bolne. Želim, da bi izdelovali obutev iz mehkejšega materiala. Vašu čizmu sam nakon dva dana nošenja dala na reklamaciju, pukla je na šavu sare. To vi ne smijete dozvoliti...

Še rezultati žrebanja

1. nagrada — prvomajsko smučanje VAL THORENS za dve osebi: Vera OPAČIĆ, Kasindó 73, 71213 Kasindó — Sarajevo

2. nagrada — 4-dnevni avtobusni izlet za 2 osebi — AZURNA OBALA Zdravka GRAŠIĆ, Golnik 111, 64204 Golnik

3. nagrada — enotedensko bivanje v hotelu KANIN v Bovcu za 2 osebi: Simona KRIVIC, Alojza Travna 24, 64270 Jesenice

4. nagrada — udeležba na prvomajskem Kompasovem srečanju po izbiri (Rogla, Pula, Rovinj) za 2 osebi: Mirjana ĐAPIĆ, Brongaj AERO 9A, 41000 Zagreb

5. nagrada — udeležba na prvomajskem Kompasovem srečanju po izbiri za 2 osebi: Slavica ŽEČKOVIĆ, Pionirska 25, 51557 Cres

6. nagrada — smučarski čevlji MS 950: Luja BANS, Novo naselje 7, 51262 Kraljevica, Mateja ZUPAN, Rojčeva 6, 61110 Ljubljana

7. nagrada — smučarski čevlji LS 650: Marija MARČETA, Reteče 46, 64220 Škofja Loka, Liljana SIMIĆ, Pop Lukina 47/a, 14000 Valjevo

8. nagrada — smučke Elan — alpske, moške: Svetlana AŠKRABA (IVKA), Jove Jankovića 53, 71000 Sarajevo

9. nagrada — smučke Elan — otroške: Nada PEAN, Kod Župe b. b., 85320 Pivat

10. nagrada — tekaški čevlji in vezi: Murat DIZDAREVIĆ, Breka 91, 71000 Sarajevo, Milena GRUJIĆ, Partizanska c. 16, 63320 Titovo Velenje

11. nagrada — ženski škornji Alpina: Helena OBLAK, Lučine 2, 64224 Gorenja vas, Marija PAVLETIĆ, Leskovačka 17, 51400 Pazin, Dubravka JAGANJAC, Avde Hume 2, 71000 Sarajevo, Vesna Milinović, Proletarske brigade 34, 58000 Split, Ljiljana BAROŠEVIĆ, Mlade Bosne 99, 71210 Ilidža

12. sledijo še nagrade — apreški čevlji Alpine in

13. darilni boni Alpine, v višini 100 din

Soočamo se z izzivom prihodnosti

S 23 milijoni prebivalcev in približno 60 milijardami USD letnega narodnega dohodka je Jugoslavija eno od manjših gospodarstev na današnjem celotnem svetovnem tržišču in na področju strateških zvez. Čeprav je majhna dežela, ima to prednost, da leži v sru Evrope, na robu južnovzhodnih Alp, na sredozemski obali, »na križišču« med zahodno in vzhodno Evropo in med svetovnim Severom in Jugom.

Dejstvo je, da v zadnjih dveh desetletjih nismo izkoristili teh prednosti za hitrejši gospodarski razvoj. Čeprav je bil naš »edinstveni sistem samoupravljanja« v začetku uspešen in je v petdesetih in šestdesetih letih veliko prispeval h gospodarski rasti države, se je v zadnjih dveh desetletjih srečal z enakimi težavami kot druga socialistična gospodarstva; to je nezadostna učinkovitost. Zaradi notranjih gospodarskih težav je bila razvojna strategija usmerjena preveč navznoter in ne na svetovna tržišča.

Naš izvoz predstavlja približno 20 % našega narodnega dohodka (izvozimo za 12 milijard US\$ blaga in 5 milijard US\$ storitev), toda večinoma izvažamo »material in delo«, ki je v naših proizvodih. Nismo dovolj uspešni, da bi ustvarili »dodatno vrednost« za obliko, R&D in marketingom. Nekaj svetlih izjem dokazuje, da je tudi to možno, npr.: telefoni Iskra, smuči Elan, smučarski čevlji Alpina, pisarniška oprema Stol, itd. Kljub temu pa dodajanje vrednosti proizvodom in storitvam s pomočjo boljše oblike še ni postalo način razmišljanja v naših firmah.

Zato ICSID, Kongres industrijskega oblikovanja, ki bo septembra 1991 v Ljubljani, predstavlja velik izziv za izboljšanje industrijskega oblikova-

nja v Jugoslaviji in za njegov rastoči prispevek pri razvoju našega gospodarstva. Razumljivo je, da bo ta pomembni dogodek v Ljubljani, ki je s približno 6000 US\$ narodnega dohodka na prebivalca, najrazvitejši del Jugoslavije.

Dvomilijonski narod Slovenije (8 % prebivalstva Jugoslavije) ustvari več kot 20 % jugoslovanskega narodnega dohodka in približno 30 % jugoslovanskega izvoza. Zato je razumljivo, da so podjetja, ki so že uspela z dobro oblikovanimi izdelki, na svetovnem tržišču, slovenska podjetja.

Pri organizaciji svetovnega kongresa v industrijskem oblikovanju, ne želimo prikazati le preteklih dosežkov. Naši cilji so še vse kaj drugega. S tem kongresom želimo pospešiti in okrepiti vlogo industrijskega oblikovanja v Jugoslaviji. Organiziramo veliko število seminarjev, delavnic, itd., ki bodo omogočili pritek mednarodnih znanj in izkušenj o industrijskem oblikovanju našim podjetjem.

Mednarodno priznani strokovnjaki za industrijsko oblikovanje, ki se bodo udeležili ICSID, bodo odigrali aktivno vlogo pri teh dogodkih. Njihova pomoč in sodelovanje bo Jugoslaviji in njenim naporom za izboljšanje gospodarstva v neizmerno pomoč.

Tomaž KOŠIR

Hitrejša prilagajanje

Grosistična prodaja se je v zadnjih letih gibala od prodanih 115.000 parov, do rekordnih 227.000 parov čevljev. Leta 1984 smo prodali 160.000 parov, v letu 1985 je prodaja padla na 134.000 parov; nato pa sta sledili rekordni leti: v letu 1986 smo tako prodali 227.000 parov, naslednje leto (1987) pa le malo manj — 220.000 parov.

Že v letu 1988 pa je zaradi že druge zaporedne slabe zime in uvoza pancrjev in druge zimske športne obutve, prodaja močno upadla. Prodali smo samo 111.500 parov čevljev. Modno obutev, katero smo prej prodajali samo izjemoma, smo v letu 1989 vključili v redno grosi-

stično prodajo. Tako smo v letu 1989 plan prodaje 136.000 parov dosegli, vendar le na račun prodaje modne obutve. Spet nam je zagodla za našo prodajo neustrezna zima in smo prodali precej manj športne obutve, kot smo računali.

Modne obutev smo prodali več kot smo računali, tako da smo skupaj (po parih) prodali toliko, kot smo planirali.

Plan za leto 1990 je izredno visok — 197.000 parov. Tu je všteta modna obutev (te bi lahko prodali več, ker je kolekcija lepa), zimska športna obutev, surf in trekning.

Če bo obutev pravočasno izdelana in če bi bile zime

Adolf Križnar in Boris Mohorič v grosistični prodaji

zares prave, če bi izboljšali nitvi vseh če-jev, bi ga celo kakovost in poiskali res vse presegli. prodajne poti, bi mogoče plan celo dosegli; pri odstra-

**Adolf Križnar
Boris Mohorič**

Aktualni intervju

Delo na podlagi pravic

Pogovarjamo se s predsednico sindikata Alpine Natašo Demšar

Delo — življenje: Pred mesecem si prevzela dolžnost predsednice sindikata. V novih razmerah je ta vloga precej drugačna kot doslej. Na kaj pomisliš, če govorimo o sindikatu?

Nataša Demšar: Na zaščito delavcev v delovnem okolju; konkretno: delovnih pogojih, medsebojnih odnosih, nagrajevanju, socialnih razmerah...

Delo — življenje: Kakšno naj bi bilo sodelovanje z delavci, kakšno z vodilno strukturo in kako boste sodelovali s sindikati zunaj tovarne?

Nataša Demšar: V vseh oddelkih imamo sindikalne zaupnike. Ti naj bi bili posredniki med delavci — do predsednika in od tu do vodilnih.

Če stvari vzamemo konkretno, bi na primer o nekem problemu na področju nagrajevanju zaupnik sporočil meni. Če bo problem širši, bo sklican izvršni odbor, kjer se bomo skušali dogovoriti predvsem z odgovornimi ljudmi delovne sredine, kjer se je problem pojavil. Če to ne bo možno, bomo stvari skušali reševati na višji ravni. Predvsem bomo skušali vzpostaviti tako sodelovanje z vodstvenimi in vodilnimi, da bi nas seznanjali z razmerami. Moram reči, da sedaj ni tako. Sindikat ne pozna situacije, nikamor nas ne vabijo... Imam občutek, kot da je vodstvena struktura čisto zadovoljna, da sindikat ne dela.

Mi pa hočemo delati drugače. Pripravili smo zahteve zlasti do vodilnih ljudi podjetja. Ta »pravila« bodo morali upoštevati (posebno še dokler ni kolektivnih pogodb), sicer ne moremo odgovarjati za posledice...

Sodelovanje s sindikati zunaj tovarne ni enostavno, saj gre za široko pahljačo vprašanj. To bo temeljilo predvsem na kolektivnih pogodbah, ki jih bodo morali v podjetjih upoštevati.

Drugo, kar se mi zdi pomembno je sodelovanje v kraju, kjer delavci uresničujejo mnoge življenjske cilje. Potrebno bo neko koordinacijsko telo za skupni nastop.

Sicer pa menim, da se počasi daleč pride in da vsega naenkrat ni mogoče napraviti.

Menim, da bi morali reševati trenutne razmere. Iz tega se bo razvilo zaupanje delavcev do sindikata.

Delo — življenje: Kako vidiš pri tem svojo osebno vlogo?

Nataša Demšar: To je zelo težka in nevaležna naloga, ki jo en sam ne more opraviti. Mislim pa, da bo s primerno delitvijo nalog možno marsikaj urediti.

Delo — življenje: Katere bodo torej prve akcije prenovljenega sindikata?

Nataša Demšar: Kot sem že rekla, vsebinska pravila, ki bodo hkrati vsebinske, delovne in metodološke narave.

Še enkrat bi poudarila: brez ustreznega sodelovanja in informacij ne bo šlo.

Sicer pa bomo na podlagi pravil poskušali po oddelkih za dogovore izkoristiti tudi oddelčne sestanke, med drugim tudi pred zasedanjem delavskega sveta.

Nejko Podobnik

Kadrovske novice

V januarju 1990 se je zaposlilo 16 novih delavcev, z delom pa so v tem času prenehali 3 delavci. Nove delavce smo sprejeli v delovno razmerje za delo v neposredni proizvodnji in sicer: Marija Zupančič, Niko Gantar, Aleš Maček, Dušan Treven, Ro-

bert Nagode, Dušan Pečelin, Peter Poljanšek, Tatjana Gregurovič, Štefanija Hribernik in Boris Volčanjšek — vsi v proizvodnih oddelkih v Žireh, v obratu Gorenja vas so nastopili delo: Andreja Potočnik, Jožica Potočnik in Martina Oblak, v obratu Rovte Mihelca Oblak in Brigita Berič, v obratu Šentjošt pa Darinka Osredkar.

Z delovnim razmerjem so v tem razdobju prenehali Ljiljana Mihajlovič iz prodajalne Ljubljana 5, Vesna Jelovčan iz obrata Gorenja vas in Igor Mrovlje iz lahke montaže, ki je odšel na služenje vojaškega roka.

OB VSTOPU NA NOVO ŽIVLJENJSKO POT

Sodelavki Sonji Jereb ob vstopu na novo življenjsko pot iskreno čestitamo in ji v zakonu želimo mnogo sreče, razumevanja!

Ob 70-letnici začetka delavskega gibanja v Žireh

Prve začetke organiziranega delavskega gibanja v Žireh bi lahko primerjali z neko vrsto sindikalnega gibanja; le-ti segajo že v leto 1920, to je dobro leto po zaključku prve svetovne vojne, ko so se zaradi njenih posledic težavne socialne razmere stopnjevale do neznoznosti.

Žirovski delavci, mali obrtniki in mali kmetje so se s ciljem, da zaščitijo svoje interese odločili ustanoviti svojo organizacijo »Delavsko zvezo«. Kasnejši tajnik te zveze Ivan Kopač-Zagrč je to odločitev takole opisal:

»Vojska je zasekala globoke rane med revnejšim ljudstvom; del ljudi je silno obogatel na račun revnejših; socialne razmere so postajale čimdalje bolj neznozne. Ni bilo pričakovati pravičnega odnosa do delavstva v Žireh, zato naj bi se s pomočjo svoje organizacije priborili položaj, ki gre našemu številu in pomenu. Po večkratnem sestanku in posvetovanju smo se odločili, da osnujemo svojo politično organizacijo, to je »Delavsko zvezo«, v katero bomo pristopili vsi mali ljudje obojega spola, delavci, mali obrtniki in kajzarji (bajtarji). Kako nujna je bila ta organizacija, se vidi že iz tega, da je takoj v začetku imela huđe boje s stanovsko organizacijo, ki si lasti in zastopa interese bogatejših ...»

Iz zapisnikov je razvidno, da so organizatorji svojo odločitev uresničili 10. februarja 1920, ko so imeli svoj ustanovni shod, ki se ga je udeležilo lepo število delavstva. Na shodu je poleg čevljarja in mizarja govoril tudi ljudski poslanec. Ob tej priliki je v ustanovljeno Delavsko zvezo pristopilo kar precej ljudi, izmed katerih so izvolili desetčlanski odbor. Novoizvoljenemu odboru pa so na shodu naročili, da pre-skrbi pravila »Delavske zveze« in jih predloži vladi v potrditev.

Pravila Delavske zveze so bila od vlade potrjena že do 1. seje, ki je bila 16. maja 1920. Na tej

seji je odbor izmed svojih članov izvolil predsednika, tajnika in blagajnika. Odbor so razširili z izvolitvijo zaupnikov, da bi delo slonelo na širši osnovi. Razpravljali so tudi o delavskih plačah in poljskem delu in sklenili, da stopijo v stik z narodno Delavsko organizacijo, da nastopijo enotno zaradi meznega gibanja, nakar bi sklicali zbor vseh članov in članic Delavske zveze, da bi celotno članstvo zavzelo enotno stališče. Odbor je potrdil tudi stališče poljskih delavcev, da ni pretirano če zahtevajo za moško delo 0,75 din in za žensko delo po 0,50 din na uro. Za delo pri poljskih strojih pa bi se moralo plačati po 12,5 par več na uro.

Iz nadaljnega ohranjenega gradiva je tudi razvidno, za katere pravice delavstva se je Delavska zveza borila. Predvsem so se zavzemali, da bi se v Žireh zaposlovali le domačini, da bi mojstri izboljšali pogoje učencem, predvsem, da ne bi delali nadurnega dela; podpirali so uvedbo starostnega zavarovanja; zahtevali, da se v slučaju nezgode ali boleznih zavarujejo tudi kmečki posli (dninarji). Politično so podpirali tiste, ki so zagovarjali republiko, na občinskih volitvah pa so šli v koalicijo s socialisti. Odbili so tudi sodelovanje pri izgradnji električne centrale na Fužinah, kar jih je rešilo kasnejše pogube. Prizadevali so se tudi pomladiti članstvo Delavske zveze, zato so občasno uprizorili kakšne igre, nakar je sledila veselica. Stroške delovanja Zveze so pokrivali iz članarine, v blagajni pa je še zmeraj kaj ostalo. Ernest MLAKAR

Manjka prostora, denarja in sodelovanja

»V Žirovskem vrtcu je trenutno 156 otrok, ki so razporejeni v šestih oddelkih, od katerih je tudi oddelek jasli — s 14 otroki. V vseh oddelkih je več otrok kot bi bilo normalno«, je pripovedovala vodja vrtca, namestnica ravnateljica osnovne šole Žiri Helena Žakelj.

Malčki, k sreči, ne vedo ne za pomanjkanje prostora ne denarja ...

Kot je povedala, je za sprejem otrok v vrtec pristojna posebna komisija, ki ima (ob velikem zanimanju za sprejem), kar zahtevno delo. Da bi bili zastopani širši interesi, so v tej komisiji, poleg predstavnikov vrtca, še predstavniki skupnosti otroškega varstva, podjetij, krajevne skupnosti in zdravstvenega doma. Ti ljudje poznajo razmere v družinah in se zato lahko tudi bolj pravično odločajo. Ob takem navalu je to zelo pomembno. Poleg težav zaradi pomanjkanja prostora, je seveda drugo ključno vprašanje — denar. Tega je premalo. Ekonomska cena vrtca je 1.435 din, za jasli pa 1.945 din. Ob tem zaradi različnih razlogov znaša najnižji prispevek staršev za vrtec 418 din (prav toliko za jasli), najvišji prispevek staršev pa je 717 din oz. za jasli 972 din, kar je še vedno le polovica ekonomske cene.

Poleg tega nekateri starši namenoma zavlačujejo s plačilom, kar je bilo v zadnjih mesecih, ob skokoviti inflaciji, še posebej usodno. Prav zato so se odločili, da bodo odslej starši 15. v mesecu (poleg poročuna za pretekli mesec), plačali akontacijo za tekoči mesec.

Tako upajo, da bo finančnih zadreg manj, čeprav bo denarja zanesljivo premalo, kljub temu, da se vrtec financira iz skupnih sredstev osnovne šole. Sredstva za amortizacijo so premajhna; tako so težave celo z vzdrževanjem igral zúnaj stavbe vrtca in nabavo igrač. Morda bi v tej zvezi lahko kaj pomagala žirovska podjetja ...

Moramo pa povedati, da v vrtcu niso posebno zadovoljni s sodelovanjem staršev. Pravijo, da je sodelovanje preko sveta oz. bežnih pogovorov veliko premalo, zato upajo, da se bo to izboljšalo.

Prav bi bilo, da bi se sodelovanje staršev za vzgojo lastnih otrok čimprej izboljšalo.

Nejko PODOBNIK

Literarni kotiček

dr. FRANCE PREŠEREN
(1800—1849)
največji slovenski pesnik

UČENEC

Klel je neki mlad učenec
pust na pepelnico jutro,
te besede je govoril
v jezi svoji tisto uro:

»O, predpust, ti čas presneti,
da bi več ne prišel v drugo!
Ti med materne petice
si poslal požrešno kugo,
si mošnjico mi rejeno
d'jal popolnoma na suho;
stari oča se bo praskal,
gledala bo mati čudno,
malo pénezov poslala,
dokaj bosta mi naukov;
vendar to bi še prenesel,
to še ni največje hudo.

O, predpust, ti čas presneti,
da bi več ne prišel v drugo!
Sem obesil zavolj tebe
dokaj časa uk na kljuko;
treba prečuvati bode
več noči s prižgano lučjo,
dolgo si glavo beliti,
da popravim spet zamudo;
vendar to bi še prenesel,
to še ni največje hudo.

O, predpust, ti čas presneti,
da bi več ne prišel v drugo!
Si omožil dokaj deklie,
in med njimi mojo ljub'co,
mlado deklieco nezvesto,
lepo Reziko nemškuto,
za katero rad bi dal bil
kri, življenje, svojo dušo. —
Da si njo mi ti omožil,
oh, to je največje hudo! —

Izbrala Betka Pišlar

Gepard in Žeml'ca v Kržišnikovi hiši

V nekdanji Kržišnikovi hiši sta Miran Jakšič in Vili Zadnikar uredila prijeten lokal Gepard imenovan, ki je odprt vsak dan od 9. do 23. ure.

Lepo urejen gostinski prostor, zanimiva razporeditev omizij, intimna osvetlitev, prijetna glasba in hitra postrežba, so glavne značilnosti.

ZEML'CA je Gepardova sosedka v isti hiši. Prodajalna kruha, peciva in drugih pekarskih izdelkov iz Idrije, Cerkna in Mlinotesta iz Ajdovščine. Zasebna pobuda je v rokah Anice Likovič. Tu lahko dobite 6-8 vrst kruha, testenine, slaščice, krofe, pohorske omlete, jabolčne in sirove zavitke in vse kar je v zvezi s peko. Posebna specialiteta je čebulna potica. Prodajalna je odprta vsak dan od 9.-15. ure in od 17.-19. ure, v soboto od 9.-13. ure in v nedeljo od 9.-11. ure. Zanimiva popestritev v ponudbi torej.

KMEČKA ZVEZA TUDI V ŽIREH

21. januarja so se v Žireh srečali člani krajevne Kmečke zveze, ki jo vodi Edi Jurca.

Kot osrednji problem so izpostavili gospodarjenje z gozdovi.

NAJLEPŠE DARILO ZA 30-LETNICO

To lahko rečemo za Judo klub Alpina, ki si je na petem letošnjem turnirju priboril 2. mesto in je s tem po dolgih letih spet v prvi slovenski ligi. To je rezultat načrtnejšega dela v zadnjih letih.

Upamo, da jim bo uspelo obstati v ligi najboljših slovenskih klubov.

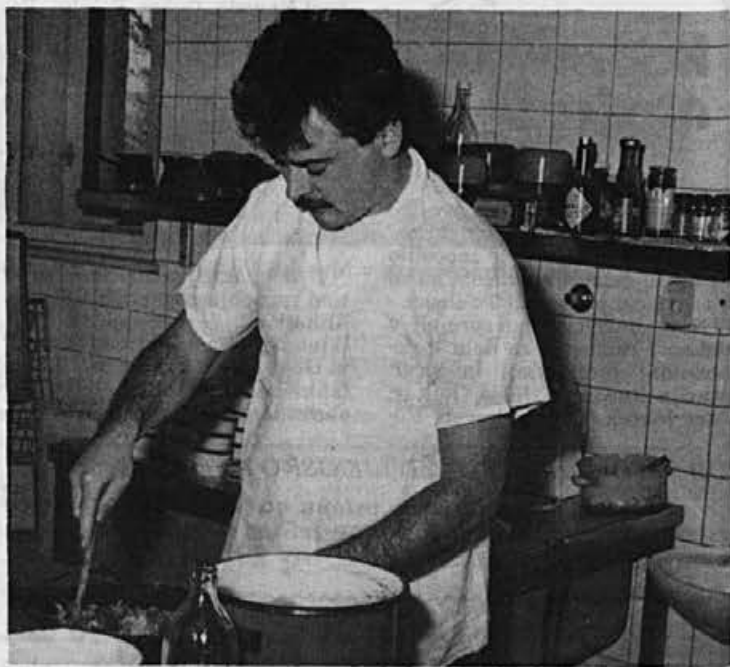
N. P.

Veronika Šarec četrt

Spet velik uspeh tekmovalke, ki vozi z Alpininimi čevlji. Na tečajnem veleslalomu v Veysannazu je osvojila četrto mesto.

PRVA ZMAGA ALPINE V BIATLONU

V svetovnem pokalu v biatlonu za ženske je 1. mesto osvojila Bolgarka IVA ŠKODREVA na čevljih NNN 560.

»Polovica« nove postave v domu na Goropekah — kuhar Zoran Likozar

Celo idrijski žlikrofi?

Sredi januarja sta dom na Goropekah prevzela nova zakupnika — Jernej Stanonik iz Škofje Loke in Zoran Likozar iz Kranja. Začela sta s presenečenjem, saj prvi vikend nista pričakovala takega navala.

Sedaj sta se že dodobra razgledala in ugotovila, da bo pač treba z vsemi silami pridobiti goste. Kot kaže, bosta imela dokaj široko ponudbo hrane.

Tudi njuni načrti so lepi. Toda povsod je na prvem mestu denar. Že razmišljata o ureditvi smučišča z umetnim snegom, tudi nadaljnje vlaganje ni izključeno...

Prav veseli bomo, če se jima bodo načrti uresničili. Sicer je pa največ odvisno od resnega profesionalnega pristopa in vztrajnosti.

N. P.

BOMO IZUMRLI TUDI ŽIROVCI

Kot smo opazili že prejšnja leta, število prebivalcev v Žireh pada in to zelo občutno.

Zadnji statistični podatki so naslednji: vseh prebivalcev je 4590, od tega moških 2232 in žensk 2358. V letu 1989 je bilo rojenih 55 otrok, umrlo pa je 41 ljudi. Priselilo se je 38, odselilo pa 26 ljudi.

Anka KAVČIČ

Kržišniku nagrada

Med letošnjimi prejemniki Prešernove nagrade Gorenjske je tudi naš rojak, akademski slikar mag. Tomaž Kržišnik.

»DELO-ŽIVLJENJE« je glasilo ALPINE Žiri. Ureja ga uredniški odbor: Meta Bogataj, Jana Erzenožnik, Jožica Kacin, Marija Košir, Tanja Mohorič, Vladimir Pivk, Anuška Kavčič in Jernej Podobnik — glavni in odgovorni urednik. — Izhaja mesečno, naklada 2200 izvodov. Fotografija: Tone Pintar. Tisk: Gorenjski tisk, Kranj.

Za mrliško vežico so darovali

Ob smrti Jakoba Dolenca — 200 din — sosedje

ČRNA PIKA

Temna senca pod bregom je ledeni pas, ki je kar nekaj časa ogrožal varnost v prometu